

Daha İyi Bir Yaşam için

Doğa ile Tasarım

Kenar Etkisi

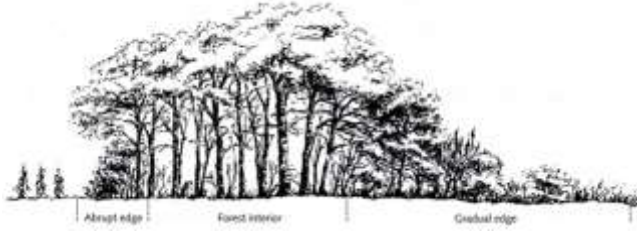
Taner Aksel

www.belentepe.org

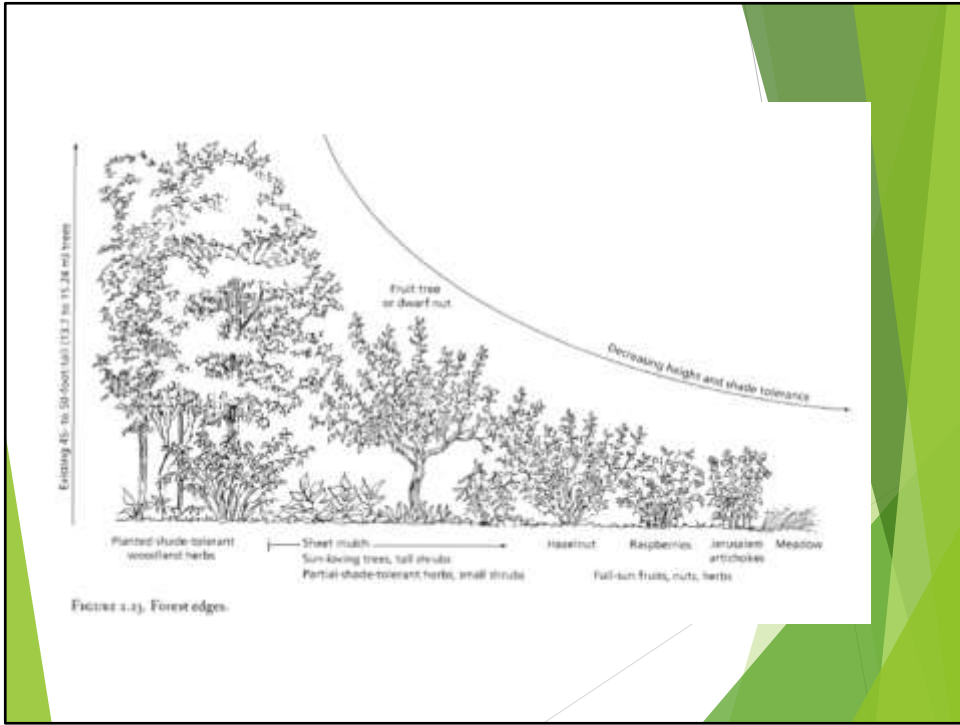

Kenar Etkisi

- İki sistemin bulunduğu kenarlarda doğal olarak çeşitlilik birikir.

Kenarlarda her iki büyük sistemin içlerine oranla çok daha fazla canlılık vardır.

Çalılar, sarmaşıklar, ara ve tepe ağaçlar geniş ve doğal bir duvar örerler.

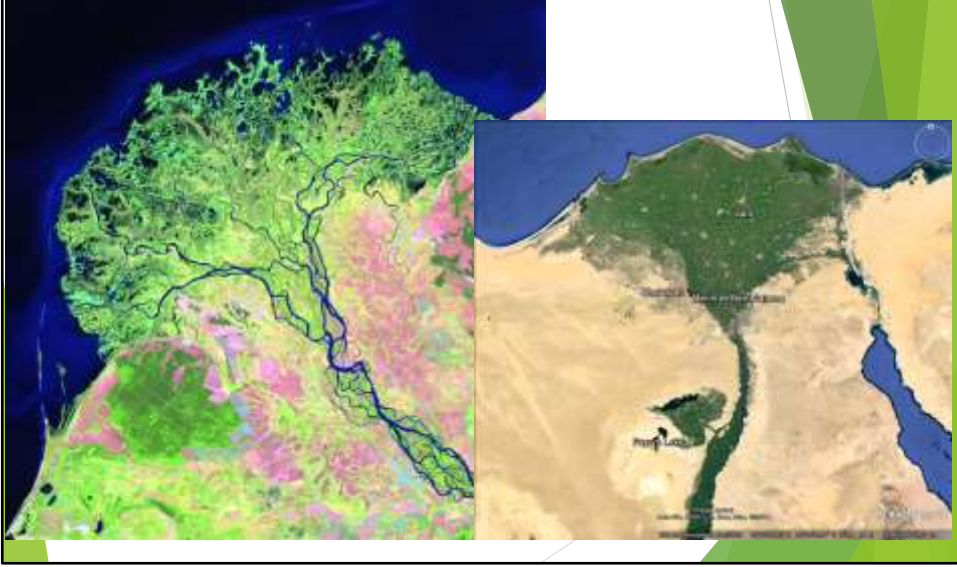
Exeter Univ. , İngiltere

Doğal Sistemlerin Kenarlarında Bolluk Olur

- Dere kenarı
- Deniz kenarı
- Tuzlu su ile tatlı su birleşen bölge
- Orman ile ova kenarı..
- En bereketli ekosistemlerde en çok kenar etkisi de bulunur.
- Kendi tasarımında kenar etkisi oluştur.
 - Mono tarım arasına hendek – çeşitlilik.

Nehir Deltaları

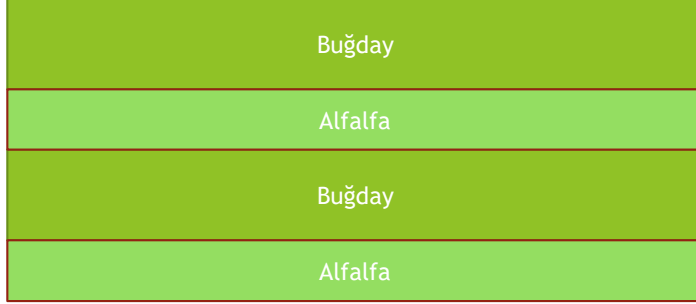

- İnsanlık tarihinde ilk yerleşim bölgeleri çünkü çok bereketli, bolluk var.
Ne yazık ki neredeyse tüm büyük deltalar insanlık saldırısı altında can çekiyor:
- Nil deltası
 - Mississippi deltası gibi..

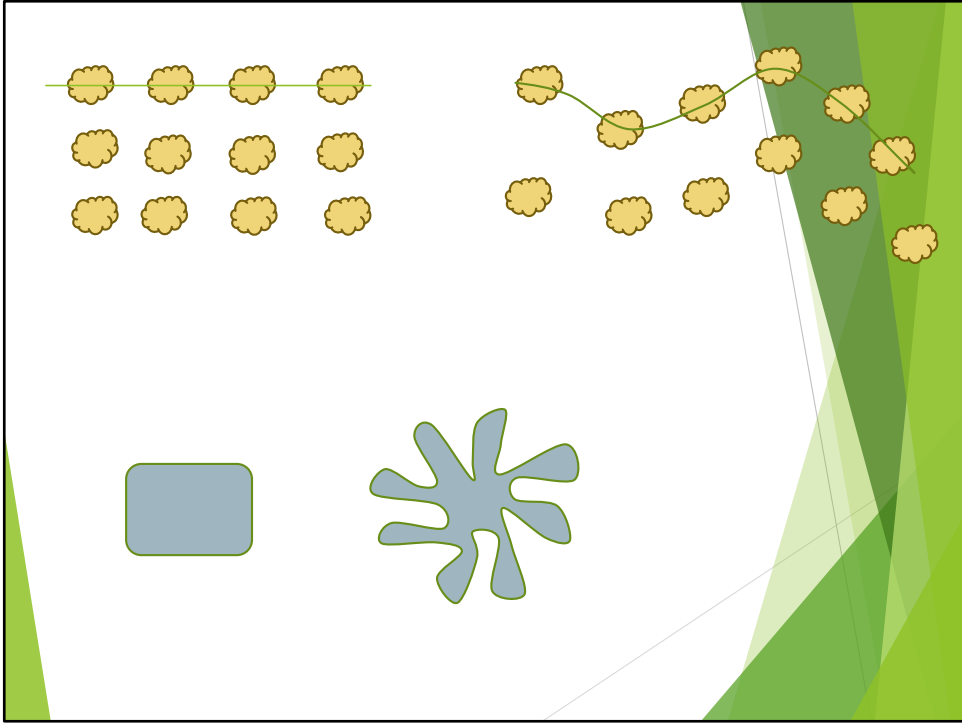
Dalyan, Muğla

Mono Tarımda Kenar Etkisi

- Buğdayın alfalfaya etkisi? - **0** +
- Alfalfanın buğdaya etkisi?

- Buğday tarlası arasında hendekler, hendeklerde baklagil otlar: alfalfa, fiğ, korunga, kırmızı üçgül...
- Buğdaya fayda – buğdayın hendeğe bir etkisi yok.
- Eğer tarlanın bir kenarında çam ağaçları varsa – buğdaya ters etki çünkü çam toprağı asitlendirir.
 - Ama alfalfa çama pozitif etkide bulunur - azot

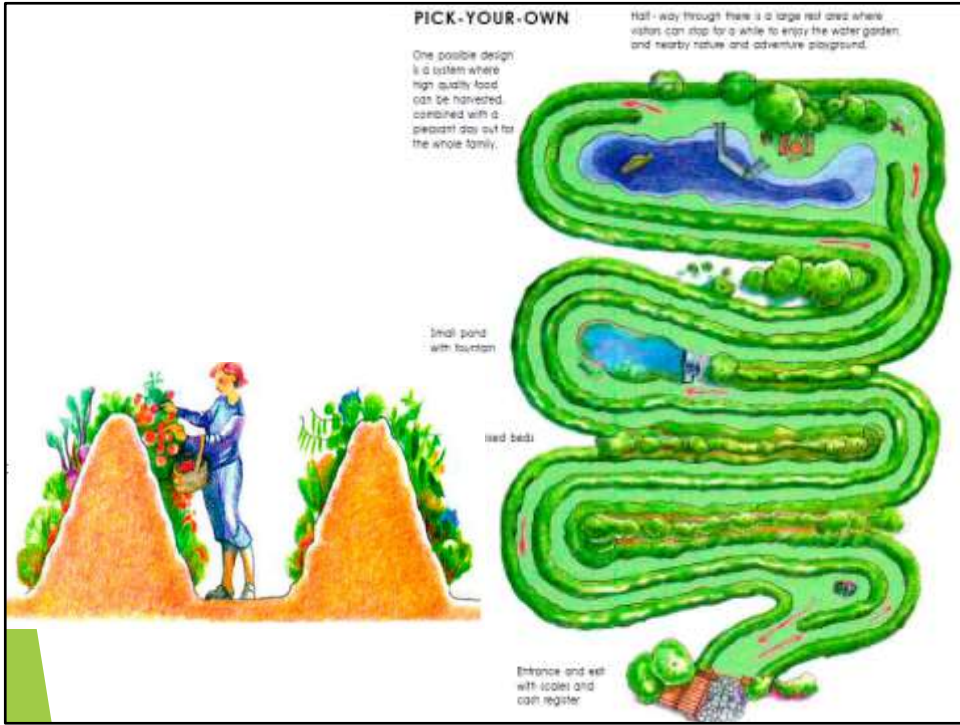

Çamlık bir bölgen varsa:

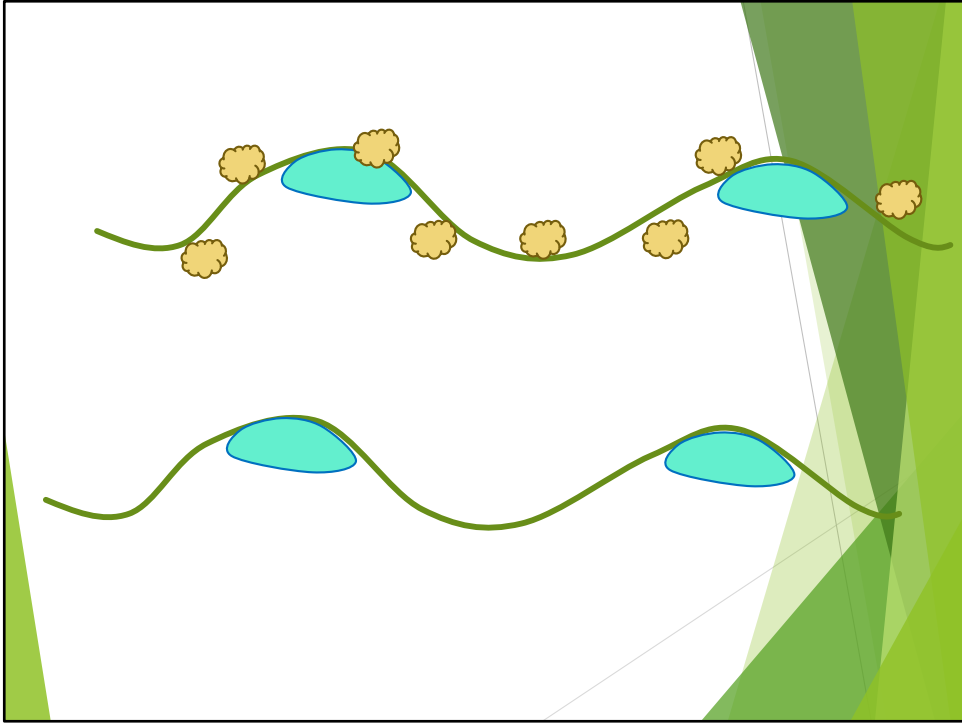
- Ortada bir yerde gölet yap
 - Bol kenarlı!
- Gölet etrafına yaban mersini dik
- Çam yaprakları ile malçla.

Rastgele tasarım:

- Çarkı felek yap
- Gölet üzerinde sera!
- Sera içinde gölet

Bolca kenar oluştur, bereket artsın
şehirlerde topluluk bahçelerinde doğal gıda üretimi, dinlenme, keyif alanları

Eđimli arazilerde konturlarda hendekler oluştur,
Hendek etrafını bitkilendir – gıda ormanı
Kontur göletleri oluřturabilirsin

Zararlı böcekler, karıncalar...

- ▶ Böcekleri evden uzağa çekecek yerler (kenarlar) oluştur.
- ▶ çukur a, iini karton, ot v.b. doldur, sula.

Kenar İnsanı

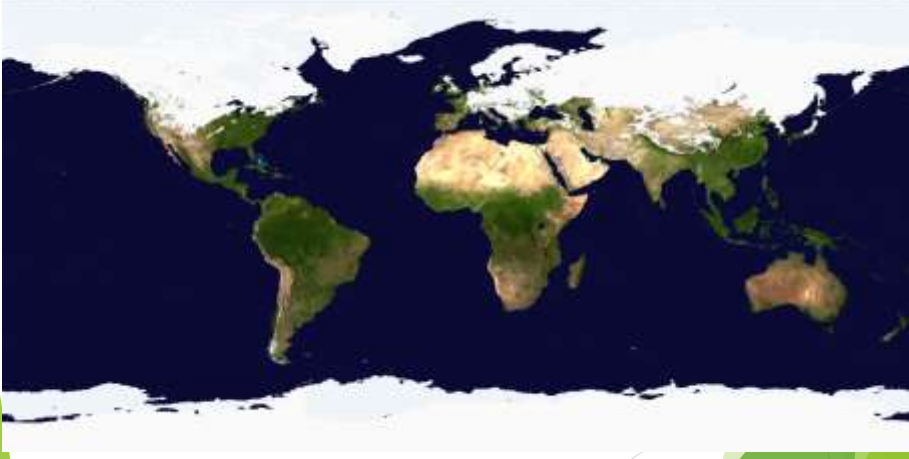
Okul zamanı zengin çocuklarıyla
Tatillerde orta halli mahallede memur ve işçi çocuklarıyla arkadaş
Şimdi – çiftçi ve köylü dostlar
Şehirde önemli mevkilerde de dostlar

Kenar Ülkesi

Türkiye karaların, kıtaların, medeniyetlerin ortasında

Kenar Ülkesi

30 Aralık 2014'te karlı bölgeler

Türkiye iklimlerin ortasında

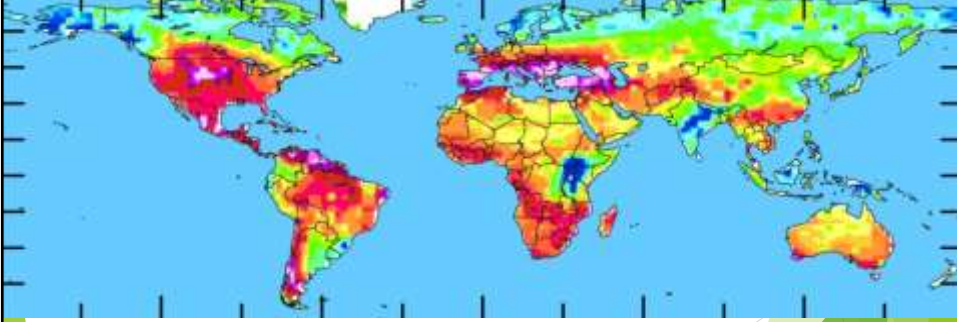
Yazın Kurak BÖlgeler

Türkiye iklimlerin ortasında

Kuraklık Tahmini

2060 - 2069

Kuru

Nemli

Courtesy 2012 Wiley Interdisciplinary Reviews via University Corporation for Atmospheric Research

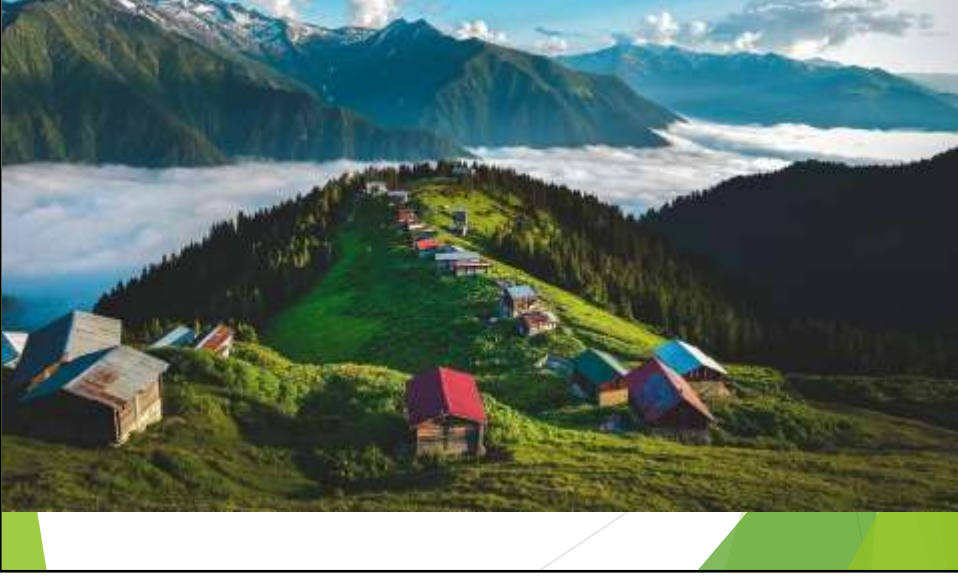
Kuraklıkta kritik – en hızlı dönüşüm bölgesinde

Ekolojik Ayak İzinde Ortada !

Sıra	Ülke	Nüfus (Milyon)	Ekolojik Ayak İzi (kişi başı hektar)	Sınır Ayakizi olan 1,8 hektara göre fark
1.	Bir. Arap Emir.	4,2	10,3	+8,5
2.	Katar	0,8	9,7	+7,9
3.	ABD	302,8	9,0	+7,2
53.	Türkiye	73,9	2,8	+1,0
74.	Çin	1.328,5	1,8	-
119.	Hindistan	1.151,8	0,8	-1,0

- 2006 verilerine göre kişi başı ortalama ayak izi 2,6 hektar
- Dünyanın taşıma kapasitesinin aşılmaması için sınır ekolojik ayak izi kişi başına 1,75 hektardır.

Türkiye'nin Dönüşüm İhtimali Daha Yüksek !

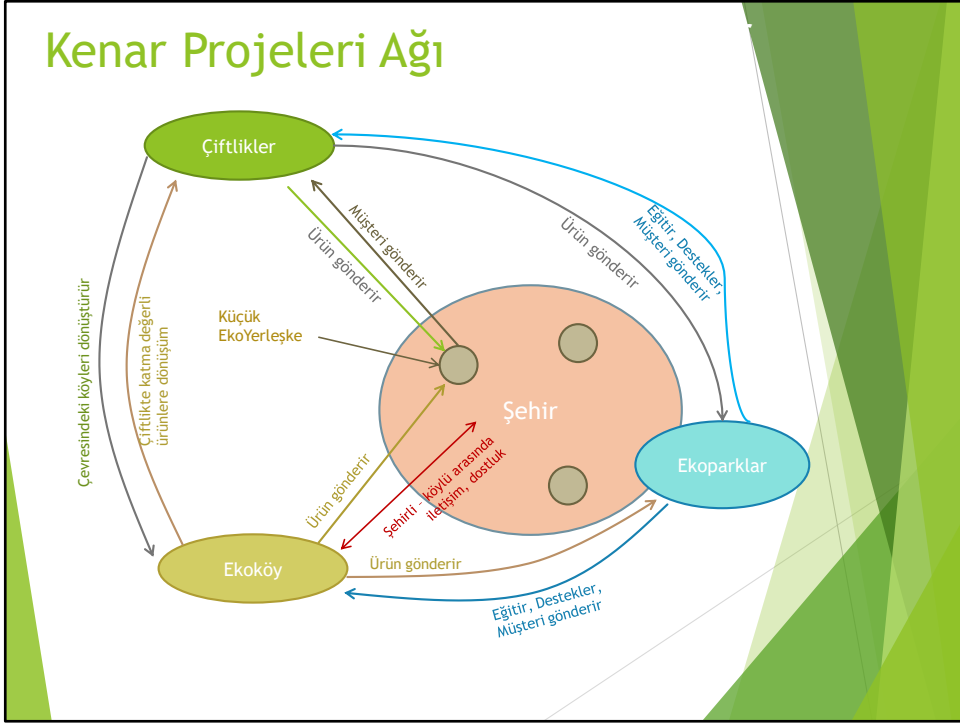
- Gelişmiş/Zengin ülkeler kazanılmış konforu bırakmak istemez,
- Fakir ülkeler gelişmek için doğal ortamları son ağaca kadar yokedebilir.
- Türkiye kenar ülkesi olarak dönüşmeye başlarsa önceden öngörülemeyen bereket, bolluk yaşanabilir.
- Olumsuz gelişmeler arttıkça dönüşüm ihtimali de artar – kaosun kenarında değişim.

Kenar Projesi: Ekopark

- Şehir kenarında
- Hem şehirliliye hem kırsala fayda için,
- Her ikisi arasında bağlar kurabilmek için.

Kenar Projeleri Ağı

Çiftlikler:

- Kırsalda örnek
- Doğal ürün
- Eğitimler, ekoturizm

Ekoparklar:

- Şehir kenarında
- Yerel yönetimlerle ortaklaşa
- Çok kişiye erişim
- Büyük örnek alan
- Eğitim, üretim, arge merkezi
- Kırsalı dönüştürücü çalışmalar (köylülerin eğitimi)

Küçük EkoYerleşke:

- Şehirde örnek
- Çok kişiye erişim
- Temiz gıda ağı
- Kırsal üreticilerin ürünlerine Pazar (aracısız)
- Eğitimler

Ekoköy:

- Mevcut köylerin dönüşümü

- Yeni ekoköy kurulumu
- Kırsalın güçlenmesi